

*О. В. Козирева,
к. е. н., доцент, здобувач,
Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України, м. Харків*

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ОЦІНКИ ФАКТОРІВ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

*Olena V. Kosyrieva,
PhD (Economics), Associate Professor,
Applicant, Research Centre of Industrial Problems of Development of NAS of Ukraine, Kharkiv*

THE METHODOLOGICAL APPROACH TO THE EVALUATION OF THE FACTORS OF ECONOMIC GROWTH OF REGIONS OF UKRAINE

У статті здійснено аналіз джерел регіонального економічного зростання, запропоновано структурну схему факторів економічного зростання регіонів України та розроблено методичний підхід до інтегральної оцінки визначених факторів. На базі запропонованого підходу оцінено вплив виділених факторів на економічний розвиток регіонів країни. За результатами проведеного комплексного дослідження було виявлено ключові рушійні фактори економічного розвитку регіонів країни та фактори дестимулятори. Доведено, що серед регіонів країни існує чітка економічна структурна регіональна диспропорція.

In the article the sources of regional economic growth are analyzed, a structural scheme of factors of economic growth of Ukrainian regions is proposed and a methodological approach to integral estimation of the identified factors is developed. On the basis of the proposed approach the impact of these factors on the economic development of the country is estimated. According to the results of the conducted comprehensive study, the key drivers of the economic development of the regions as well as its disincentive factors are revealed. It has been proved that among the regions of the country there exists an apparent economic structural regional disproportion.

Ключові слова: *регіон, зростання, розвиток, фактор, потенціал, кореляція, регресійна модель.*

Keywords: *region, growth, development, factor, potential, correlation, dependence, regression model.*

Постановка проблеми та її зв'язок з науковими та практичними завданнями. Питання аналізу та оцінки джерел регіонального зростання набуває все більшої актуальності в контексті того, що регіон вже не розглядається в якості простої територіальної або історичної одиниці, а визнається як незалежна одиниця, що може взяти на себе деякі державні функції та самостійно функціонувати в світовій економіці. Фокус теоретичних та прикладних досліджень факторів регіонального зростання змістився в бік просторого аналізу регіонів – як місця проживання, умов зайнятості та інвестування, наявності розвиненої інфраструктури, як споживачів, так і виробників. Таким чином важливою проблемою є дослідження взаємозв'язку ключових факторів зростання та їхнього впливу на економічний розвиток регіонів України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано вирішення проблеми. Теоретичні проблеми дослідження ключових факторів регіонального економічного зростання висвітлені у працях таких вчених як Д. Антонеску [12], О. Геймана [1], О. Іншакова [4], Р. Капелло [16], М. Кизима [2, 5, 6], П. Кругмана [17], Л. Курті [14], Т. МакКолла [19], О. Лугової [10], М. Фуджити [15], В. Ходакова [8], Е. Шкарупи [9] та ін. Практичні основи аналізу рушійних факторів в даній сфері закладені у дослідженнях таких провідних міжнародних агенцій як Організація економічного співробітництва та розвитку, Канадська агенція міжнародного розвитку, Управління національної статистики Великобританії. Однак питання визначення та оцінювання, що досліджені в даних роботах, вимагають подальших їх досліджень, структуризації та адаптації до національної дійсності.

Метою дослідження є комплексна структуризація факторів регіонального економічного зростання та визначення сили їхнього впливу на економічний розвиток регіонів України

Основні результати дослідження. Дослідження існуючих домінуючих теорій та методичних підходів щодо визначення факторів регіонального економічного зростання дозволяє зробити висновок, що в своїй більшості вони визнають важливість факторів людського, науково-технічного, інноваційного, інфраструктурного, інституціонального та управлінського потенціалів. Однак не менш важливими факторами залишаються фактори природно-ресурсного потенціалу, агломераційні ефекти та прогресивності структури регіональної економіки.

Таким чином, актуальним напрямом дослідження є інтегральна оцінка рушійних факторів регіонального економічного зростання України та дослідження їх комплексного впливу на економічний розвиток.

У дослідженні аналізуються показники офіційної статистики України, що характеризують три групи факторів регіонального економічного зростання, визначення яких ґрунтується на системному аналізі теоретико-прикладних досліджень (рис. 1). Як видно з рис. 1, природні фактори (ПФ) характеризуються масштабністю та конфігурацією території та його природно-ресурсним потенціалом. Показники масштабності та конфігурації відображають географічні аспекти територій, природно-ресурсний потенціал враховує рівень забезпеченості територій мінеральними, земельними, природно-рекреаційними та лісовими ресурсами.

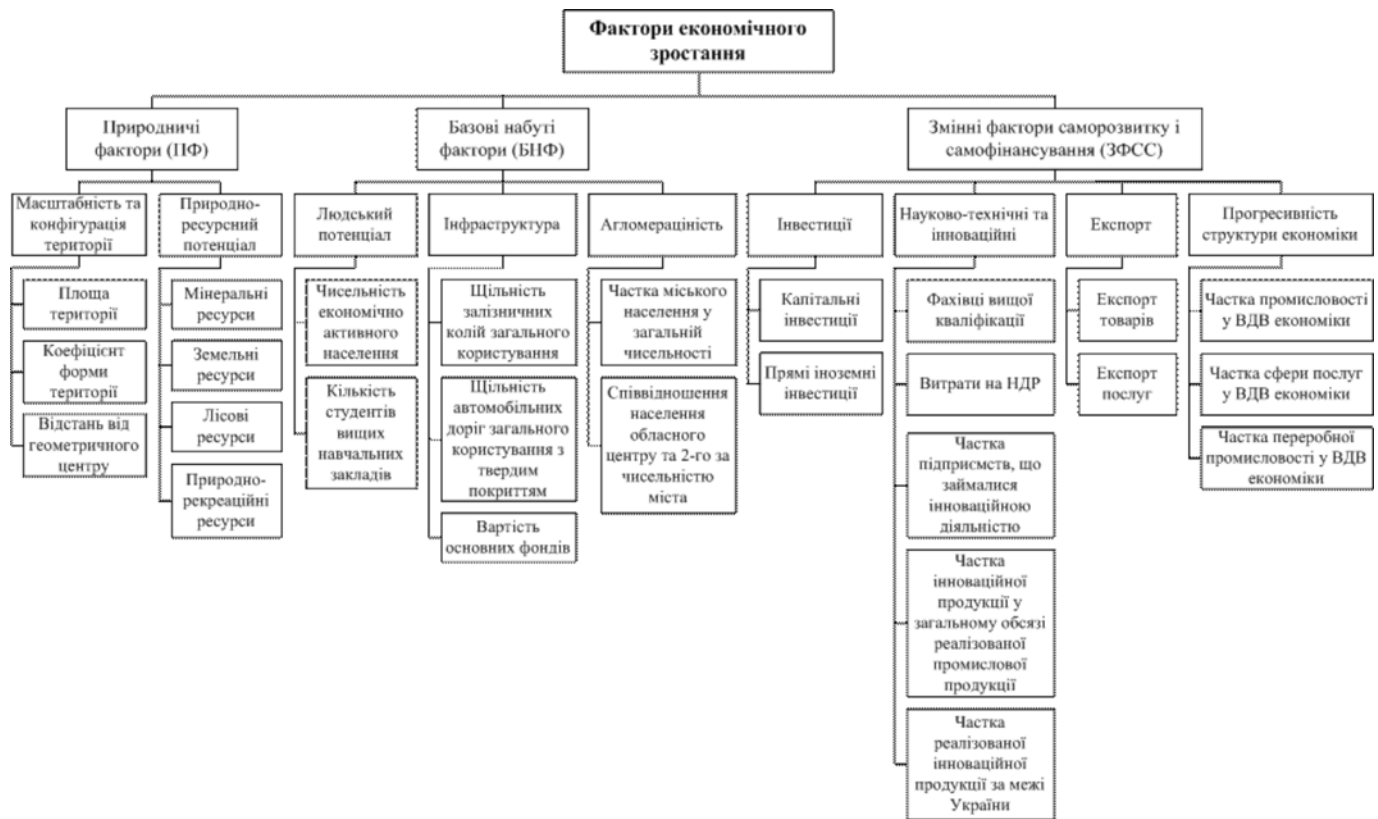

Рис. 1. Структурна схема оцінки факторів економічного зростання регіонів України

[укладено автором]

Базові набуті фактори (БНФ) відображають якість наявного та перспективного трудового потенціалу, розвиненість транспортної мережі та забезпеченість території матеріально-технічною базою, рівень урбанізації території.

Змінні фактори саморозвитку та самофінансування (ЗФС) висвітлюють такі аспекти економічного зростання регіонів як: інвестиційний, науково-технічний, інноваційний та експортний потенціали та їх спеціалізацію й комплексний розвиток.

Розрахунок інтегрального показника факторів економічного зростання регіонів України здійснено за допомогою адитивної методики згортки його часткових показників, елементів та компонент.

Загальний інтегральний показник факторів економічного зростання регіону ($I_{\text{ЕЗР}}$), а також оцінки його компонент та елементів ($K_{\text{Ф}}$) розраховуються за допомогою формули:

$$K_{\text{Ф}} = \sum_{l=1}^n w_l z_{\text{Ф}l} \quad (1)$$

де $z_{\text{Ф}l}$ – кількісна стандартизована оцінка l -го часткового показника j -го елемента i -ої компоненти інтегрального показника;

w_l – коефіцієнт значущості l -го часткового показника j -го елемента i -ої компоненти, визначається за формулою:

$$w_l = \frac{v_l}{\sum_{l=1}^n v_l} \quad (2)$$

де v_l – коефіцієнт варіації стандартизованого l -го часткового показника j -го елемента i -ої компоненти;

n – кількість часткових показників, за допомогою яких оцінюється

j -ий елемент i -ої компоненти інтегрального показника.

Стандартизована оцінка l -го окремого показника j -го елемента i -ої компоненти інтегрального показника визначається за формулами:

а) для показників-стимуляторів:

$$z_{\text{Ф}l} = \frac{x_{\text{Ф}l} - x_{\text{min}l}}{x_{\text{max}l} - x_{\text{min}l}} \quad (3)$$

де $x_{\text{Ф}l}$ – фактичне значення l -го часткового показника j -го елемента i -ої компоненти;

$x_{i,j}^{\min}$ і $x_{i,j}^{\max}$ – відповідно мінімальне та максимальне значення l -го часткового показника j -го елемента i -ої компоненти;

б) для показників-дестимуляторів:

$$z_{ij}^{\text{д}} = \frac{x_{i,j}^{\max} - x_{ij}}{x_{i,j}^{\max} - x_{i,j}^{\min}} \quad (4)$$

Розрахунок інтегрального показника факторів економічного зростання ($I_{\text{ЕФ}}$) серед регіонів України у 2001 – 2013 рр. за наведеною вище методикою представлено на рис. 2.

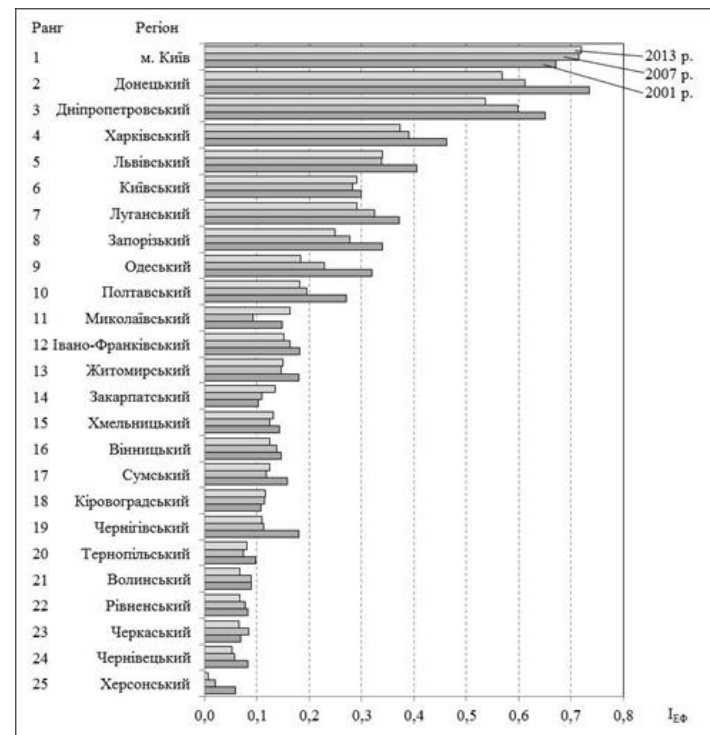

Рис. 2. Значення інтегрального показника факторів економічного зростання регіонів України у 2001 – 2013 рр.

[розраховано автором]

Як видно з рис. 2, серед регіонів України лідером за значенням $I_{\text{ЕФ}}$ починаючи з 2005 р. є м. Київ (середнє значення $I_{\text{ЕФ}}$ за період, що аналізувався, перевищувало середній рівень по Україні більш ніж у 3 рази). Дещо менші значення $I_{\text{ЕФ}}$ мали Донецький та Дніпропетровський регіони (середнє значення $I_{\text{ЕФ}}$ за період, що аналізувався, перевищувало середній рівень по Україні більш ніж у 2 рази). Вищий від середнього рівень $I_{\text{ЕФ}}$ за період, що аналізувався, по Україні мали також Харківський, Львівський, Луганський, Київський, Запорізький та Одеський регіони. Інші 16-ть регіонів на протязі періоду, що аналізувався, в середньому мали рівень $I_{\text{ЕФ}}$ нижчий за середній по Україні.

Характерною рисою для всіх регіонів крім м. Київ, Миколаївського та Закарпатського регіонів було зниження рівня $I_{\text{ЕФ}}$ на протязі аналізованого періоду, що пояснюється непропорційним збільшенням факторів економічного зростання м. Київ.

Економічний розвиток регіонів України оцінено за показником «Валовий регіональний продукт у розрахунку на одну особу», який для подальшого аналізу було нормовано за наведеною методикою рис. 3.

Як видно з рис. 3, серед регіонів України за значенням інтегрального показника економічного розвитку ($I_{\text{ЕР}}$) регіонів України лідером є м. Київ (середнє значення $I_{\text{ЕР}}$ за період, що аналізувався, перевищувало середній рівень по Україні більш ніж у 6 разів). Також відносно високий рівень $I_{\text{ЕР}}$ був у Дніпропетровського регіону (середнє значення $I_{\text{ЕР}}$ за період, що аналізувався, перевищувало середній рівень по Україні більш ніж у 2 рази). До регіонів, що мали значення $I_{\text{ЕР}}$ вище за середній по Україні за період, що аналізувався відносяться Донецький, Полтавський, Запорізький, Київський, Харківський та Одеський регіони. Інші 17-ть регіонів країни на протязі періоду, що аналізувався, в середньому мали рівень $I_{\text{ЕР}}$ нижчий від середнього по Україні.

Для визначення взаємозв'язку між факторами економічного зростання та економічним розвитком регіонів проведено кореляційний аналіз. У табл. 1 наведено кореляційну матрицю (середню за період, що аналізувався) факторів економічного зростання та економічного розвитку регіонів України.

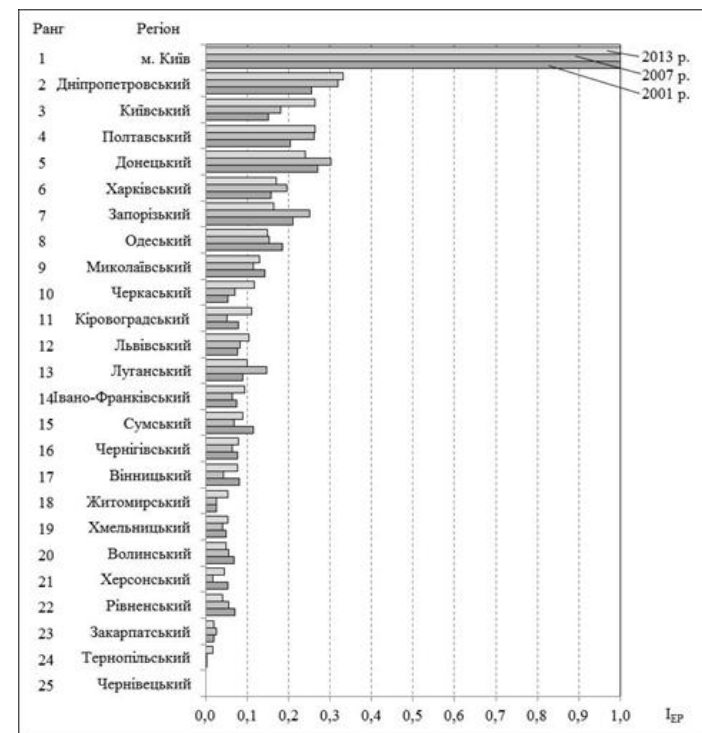

Рис. 3. Показник економічного розвитку регіонів України у 2001 – 2013 рр.

[розраховано автором]

Таблиця 1.

Кореляційна матриця взаємозв'язку

	І _{ЕФ}	К _{ПФ}	К _{БНФ}	К _{ЗФСС}	І _{ЕР}
І _{ЕФ}	1	0,5310	0,9671	0,8099	0,7904
К _{ПФ}	0,5310	1	0,4067	-0,0385	-0,0239
К _{БНФ}	0,9671	0,4067	1	0,8118	0,7994
К _{ЗФСС}	0,8099	-0,0385	0,8118	1	0,9582
І _{ЕР}	0,7904	-0,0239	0,7994	0,9582	1

З табл. 1 видно, що між інтегральним показником факторів економічного зростання та економічним розвитком регіонів України існують дуже висока взаємозалежність: коефіцієнт кореляції між І_{ЕФ} та І_{ЕР} становить 0,7904.

Серед компонентів інтегрального показника факторів економічного зростання найвищий взаємозв'язок з інтегральним показником економічного розвитку має «Змінні фактори саморозвитку і самофінансування» – 0,9582, дещо слабший взаємозв'язок компоненти «Базові набуті фактори» – 0,7994. Взаємозв'язок компоненти «Природні фактори» з інтегральним показником економічного розвитку майже відсутній.

Для більш детального аналізу взаємозв'язку між факторами економічного зростання та економічного розвитку регіонів за період, що аналізувався, досліджено середню величину кореляції за період, що аналізувався (табл. 2).

Таблиця 2.

Величина кореляції між елементами та частковими показниками факторів економічного зростання та економічним розвитком регіонів

Елемент / Частковий показник	Коеф. кореляції	Ранг
К _{МК} (Масштабність та конфігурація території)	-0,3336	24
	-0,3026	(7)
	-0,3914	21
	-0,3879	22
К _{ПРЦ} (Природно-ресурсний потенціал)	0,0078	35
	0,2001	(9)
	0,2001	28
	-0,2131	27
	-0,4126	20
К _{ЛК} (Людський капітал)	-0,0820	30
	0,8418	6
	0,5794	(3)
	0,8536	15
К _{ІНФ} (Інфраструктура)	0,5028	17
	-0,4407	(6)
	-0,6849	19
Щільність автомобільних доріг загального користування з твердим покриттям	-0,6849	13

Вартість основних засобів	0,8288	8
K_{AG} (Агломераційність)	0,7183	12 (4)
Частка міського населення у загальній чисельності	0,7315	11
Співвідношення населення обласного центру та 2-го за чисельністю міста	-0,1836	29
K_{INB} (Інвестиції)	0,9498	1 (1)
Капітальні інвестиції	0,9399	2
Прямі іноземні інвестиції	0,9205	3
K_{NPI} (Науково-технічні та інноваційні)	0,6829	14 (5)
Фахівці вищої кваліфікації	0,8319	7
Витрати на НДР	0,5752	16
Частка підприємств, що займалися інноваційною діяльністю	0,3377	23
Частка інноваційної продукції у загальному обсязі реалізованої промислової продукції	0,0457	32
Частка реалізованої інноваційної продукції за межі України	-0,0492	31
K_{EK} (Експорт)	0,9008	4 (2)
Експорт товарів	0,7489	10
Експорт послуг	0,8020	9
K_{PCE} (Прогресивність структури економіки)	0,2761	26 (8)
Частка промисловості у ВДВ економіки	0,0181	34
Частка сфери послуг у ВДВ економіки	0,4939	18
Частка переробної промисловості у ВДВ економіки	-0,0219	33

Як видно з табл. 2, серед елементів компонент факторів економічного зростання найбільший взаємозв'язок з економічним розвитком регіонів мають наступні: «Інвестиції» (0,9498), «Експорт» (0,9008) та «Людський капітал» (0,8418). Найменш зв'язані з економічним розвитком регіонів країни такі елементи факторів економічного зростання: «Природно-ресурсний потенціал» (0,0078), «Прогресивність структури економіки» (0,2761) та «Масштабність та конфігурація території» (-0,3336).

Серед часткових показників елементів компонент факторів економічного зростання регіонів найбільш сильний позитивний взаємозв'язок з економічним розвитком мають наступні: «Капітальні інвестиції» (0,9399), «Прямі іноземні інвестиції» (0,9205) та «Кількість студентів вищих навчальних закладів» (0,8536), а негативний взаємозв'язок: «Щільність автомобільних доріг загального користування з твердим покриттям» (-0,6849), «Щільність залізничних колій загального користування» (-0,4407) та «Лісові ресурси» (-0,4126).

Найнижчий взаємозв'язок з економічним розвитком регіонів мають наступні часткові показники елементів компонент факторів економічного зростання регіонів: «Частка промисловості у ВДВ економіки» (0,0181), «Частка переробної промисловості у ВДВ економіки» (-0,0219) та «Частка інноваційної продукції у загальному обсязі реалізованої промислової продукції» (0,0457).

Для визначення сили впливу часткових показників факторів економічного зростання на економічний розвиток регіонів України за період, що аналізувався, побудовано багатофакторну регресійну модель (табл. 3), з використанням пакету прикладних програм STATISTICA [7, 11].

Таблиця 3.

Характеристики багатофакторної регресійної моделі залежності економічного розвитку від факторів економічного зростання

Показник	Стандартизовані коефіцієнти (β_j)	Коефіцієнти (b_j)	t-статистика
Константа		-17016,62	-8,10
Капітальні інвестиції	0,3881	1,57	15,67
Фахівці вищої кваліфікації	0,3629	140,28	6,03
Частка промисловості у ВДВ економіки	0,3285	286,72	7,65
Частка сфери послуг у ВДВ економіки	0,3011	315,76	9,56
Експорт товарів	0,2847	4,65	11,23
Вартість основних засобів	0,2256	0,01	8,46
Чисельність економічно активного населення	-0,2166	-6,54	-9,77
Земельні ресурси	0,1673	1352,41	9,96
Кількість студентів вищих навчальних закладів	-0,1631	-6,67	-3,56
Частка переробної промисловості у ВДВ економіки	-0,1599	-167,85	-4,79
Витрати на НДР	-0,1505	-3175,81	-7,67
Частка міського населення у загальній чисельності	0,0757	63,31	2,59
Лісові ресурси	0,0612	258,21	3,50
Частка підприємств, що займалися інноваційною діяльністю	0,0298	56,22	2,35

Коефіцієнт детермінації, побудованої багатофакторної регресійної моделі ($R^2=0,9627$), що характеризує частку варіації залежної змінної (I_{EP}), яка пояснена за допомогою даного рівняння, має досить високе значення. За значенням F-критерію оціненого рівняння лінійної регресійної багатофакторної залежності визначено його статистичну значущість: розраховане значення F-критерію ($F_{роз}=570,81$) значно перевищує його критичне значення ($F_{крит}=14,310$). Всі коефіцієнти рівняння багатофакторної лінійної регресійної за значенням t-критерію мають високу статистичну значущість [3].

Бета (β) коефіцієнт показує, на яку частку величини середньоквадратичного відхилення зміниться залежна змінна (I_{EP}), якщо відповідна незалежна змінна зміниться на величину свого середньоквадратичного відхилення при фіксованому значенні інших незалежних змінних. Вказані коефіцієнти дозволяють впорядкувати фактори за ступенем їх впливу на залежну змінну [7].

Таким чином, виходячи з аналізу абсолютних величин β -коефіцієнтів багатфакторної лінійної регресії (табл. 3) можна стверджувати, що економічний розвиток (I_{EP}) регіонів України в найбільшій мірі залежить від наступних факторів економічного зростання: «Капітальні інвестиції», «Фахівці вищої кваліфікації», «Частка промисловості у ВДВ економіки», «Частка сфери послуг у ВДВ економіки», «Експорт товарів» та «Вартість основних засобів».

Негативний вплив на економічний розвиток (I_{EP}) регіонів України здійснюють наступні фактори економічного зростання: «Чисельність економічно активного населення», «Кількість студентів вищих навчальних закладів», «Частка переробної промисловості у ВДВ економіки» та «Витрати на НДР», що пояснюється загальним скороченням чисельності населення регіонів країни, структурними змінами в економіці регіонів та зниженням частки фінансування НДР.

Висновки. Проведене дослідження інтегральної оцінки факторів регіонального економічного зростання та економічного розвитку показало, що серед регіонів країни існує чітка економічна структурна регіональна диспропорція. Ключовими рушійними факторами економічного зростання для регіонів України були визначені інвестиційна привабливість території, наявність кваліфікованої робочої сили, збалансованість структури економіки та наявність факторів виробництва. Чинниками, що стримують економічний розвиток регіонів країни, виявилися демографічна ситуація, питома вага галузей промисловості з низькою часткою доданої вартості та об'єм фінансування НДР. Подальші дослідження факторів регіонального економічного зростання можуть бути спрямовані на удосконалення їхньої структури та виявлення на їх основі причин виникнення диспропорцій економічного розвитку регіонів країни.

Література.

1. Замков О. О. Математические методы в экономике : Учеб. / Замков О. О., Толстопятенко А. В., Черемных Ю. Н. – М. : МГУ им. М. В. Ломоносова, Изд-во «ДИС», 1997. – 368 с.
2. Иншаков О. В. «Ядро развития» в контексте новой теории факторов производства / О. В. Иншаков // Экономическая наука современной России. 2003. – № 1. – С. 11–25.
3. Халафян А. А. Statistica 6. Статистический анализ данных : Учеб. / А. А. Халафян. – 2-е изд. – М. : Бинوم, 2009. – 522 с.
4. Ходаков В. Е. Влияние природно-климатических факторов на социально-экономические и производственные системы: монография / Ходаков В. Е., Соколова Н. А., Чёрный С. Г. – Гринь Д.С., 2012 – 354 с.
5. Шкарупа Е. В. Анализ факторов развития региона как эко-социо-экономической системы / Е. В. Шкарупа // Механізм регулювання економіки. – 2009. – № 1. – С. 155–159.
6. Экономико-географические и институциональные аспекты экономического роста в регионах / Консорциум по вопр. приклад. экон. исслед., Канадское агентство по междунар. развитию [и др.] ; [О. Луговой и др.]. – М. : ИЭПП, 2007. – 164 с.
7. Электронный учебник по статистике [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.statsoft.ru/home/textbook/default.htm>
8. Antonescu D. Theoretical approaches of regional development [Electronic resource] / Daniela Antonescu // MPRA Munich Personal Repec Archive. – Mode access : <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/60524/>
9. Capello R. Location, regional growth and local development theories / R. Capello // AESTIMUM. – 2011. – № 58. – P. 1 – 25.
10. Enabling prosperity: success factors in indigenous economic development [Electronic resource] / L. Kurti, S. Hudson, R. McKenzie, K. Milward, P. Ventura. – Mode access : <http://apo.org.au/node/52154>
11. Fujita M. The spatial economy: cities, regions and international trade / Fujita M., Krugman P., Venables A. – Cambridge : MIT Press, 1999. – 367 p.
12. Handbook of regional growth and development theories / ed. by R. Capello and P. Nijkamp. – Cheltenham ; Northampton : Elgar, 2009. – 542 p.
13. Krugman P. Increasing returns and economic geography/ P. Krugman // Journal of political economy. – 1991. – № 49. – P. 137–150.
14. Local Governance and the Drivers of Growth [Electronic resource] / Published by the OECD Centre for Entrepreneurship, SMEs and Local Development. – Mode access : <http://www.oecd.org>.
15. McCall T. What do we mean by Regional Development? [Electronic resource] / T. McCall // Regional Development and Proximity Relations. – Mode access : <http://www.ebook-3000.com>.
16. Promoting growth in all regions [Electronic resource] / OECD Publishing (2012). – Mode access : <http://www.oecd.org>.
17. The ONS productivity handbook: A statistical overview and guide [Electronic resource] / Office for National Statistics. – Mode access : <http://www.ons.gov.uk>.

References.

1. Heiman, O.A. and Khaustova, V.Ye. (2009), Nelinejnyj karakter razvitiya ehkonomiki Ukrainy [The non-linear character of the development of the Ukrainian economy], Libermanivski chytannia: ekonomichna spadshchyna ta suchasni problemy, PH "INZHEK", Kharkiv, Ukraine.
2. Yerpifanov, A.O. Kyzym M.O. and Kozmenko, S.M. (2012), Modeliuvannia sotsialno-ekonomichnoho rozvytku rehionu (na prykladi Sumskoi oblasti) [Modelling of social and economic development of the region (for example, Sumy region)], PH "INZHEK", Kharkiv, Ukraine.
3. Zamkov, O.O. Tolstopyatenko, A.V. and Cheremnyh, Y.N. (1997), Matematicheskie metody v ehkonomike [Mathematical methods in economics], MSU named after M.V. Lomonosov, Publishing house "DIS", Moscow, Russia.
4. Inshakov, O.V. (2003), "The core of development" in the context of a new theory of the factors of production", *Ekonomicheskaya nauka sovremennoj Rossii*, vol. 1, pp. 11–25.
5. Kyzym, M.O. Raevneva, E.V. and Bobkova, A.Y. (2011), Neravnomernost' regional'nogo razvitiya v Ukraine: teoreticheskie osnovy, instrumentarij diagnostiki, tendencii [The uneven regional development in Ukraine: theoretical bases, diagnostic tools, trends], PH "INZHEK", Kharkiv, Ukraine.
6. Kyzym, M.O. Polyakova, O.Y. Khaustova, V.Y. and Omarov, Sh.A. (2010), Modelirovanie ustojchivogo razvitiya regionov [Modeling for sustainable development of the regions], PH "INZHEK", Kharkiv, Ukraine.
7. Halafyan A.A. (2009), Statistica 6. Statisticheskij analiz dannyh [Statistica 6. Statistical analysis of the data], Binom, Moscow, Russia.
8. Hodakov, V.E. Sokolova, N.A. and Chyornyj, S.G. (2012), Vliyanie prirodno-klimaticheskikh faktorov na social'no-ehkonomicheskie i proizvodstvennye sistemy [Influence of natural climatic factors on the socio-economic and production systems], Hrin D.S., Herson, Ukraine.
9. Shkarupa, E.V. (2009), "Analysis of regional development factors such as bio-socio-economic system", *Mekhanizm rehulivannia ekonomiky*, vol. 1, pp. 155–159.
10. Luhovoi, O. (2007), *Ekonomiko-geograficheskie i institucional'nye aspekty ehkonomicheskogo rosta v regionah* [Economic-geographical and institutional aspects of economic growth in the regions], IEPP, Moscow, Russia.
11. "Electronic textbook on statistics", available at: <http://www.statsoft.ru/home/textbook/default.htm> (Accessed 22 January 2016)
12. Antonescu, D., "Theoretical approaches of regional development", *MPRA Munich Personal Repec Archive*, available at: <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/60524/> (Accessed 12 March 2016).
13. Capello, R. (2011), "Location, regional growth and local development theories", *AESTIMUM*, vol. 58, pp. 1–25.

14. Kurti, L. Hudson, S. McKenzie, R. Milward, K. and Ventura P., "Enabling prosperity: success factors in indigenous economic development", available at: <http://apo.org.au/node/52154> (Accessed 27 January 2016)
15. Fujita, M. Krugman, P. and Venables, A. (1999), *The spatial economy: cities, regions and international trade*, MIT Press, Cambridge, United Kingdom.
16. Capello, R. and Nijkamp, P. (2009), *Handbook of regional growth and development theories*, Elgar, Cheltenham, United Kingdom.
17. Krugman, P. (1991), "Increasing returns and economic geography", *Journal of political economy*, vol. 49, pp. 137–150.
18. Published by the OECD Centre for Entrepreneurship, SMEs and Local Development, "Local Governance and the Drivers of Growth", available at: <http://www.oecd.org>. (Accessed 2 March 2016)
19. McCall, T., "What do we mean by Regional Development?", *Regional Development and Proximity Relations*, [Online], available at: <http://www.ebook-3000.com>.
20. OECD Publishing (2012), "Promoting growth in all regions", available at: <http://www.oecd.org>. (Accessed 3 April 2016)
21. Office for National Statistics, "The ONS productivity handbook: A statistical overview and guide", available at: <http://www.ons.gov.uk>. (Accessed 2 March 2016)

Стаття надійшла до редакції 11.05.2016 р.

ТОВ "ДКС Центр"